

OPIS KOLEKCJI

Dwanaście filmów, w których poznajemy dokonania największych odkrywców i podróżników od czasów starożytnych, aż po wiek XVI.

Dwanaście opowieści o wielkich poszukiwaczach przygód od Fenicjan poczynając, na awanturni-

czych konkwistadorach kończąc. Wędrowali przez morza i lądy, walcząc z przeciwnościami natury i własnymi słabościami. Niektórzy z podbitych ziem tworzyli wielkie imperia. Inni odkrywali nowe lądy i kultury. Zobacz, jak dzięki nim zmieniał się świat!

BYLI SOBIE
PODR

ŻNICY

BYLI SOBIE
PODR

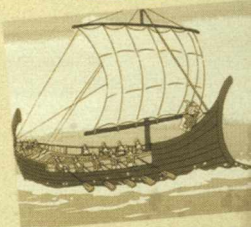
ŻNICY

KOLEKCJA

12 płyt i map

Dwanaście filmów, w których poznajemy dokonania największych odkrywców i podróżników od czasów starożytnych, aż po wiek XVI. Dwanaście opowieści o wielkich poszukiwaczach przygód od Fenicjan poczynając, na awanturnicznych konkwistadorach kończąc. Wędrowali przez morza i lądy, wal-

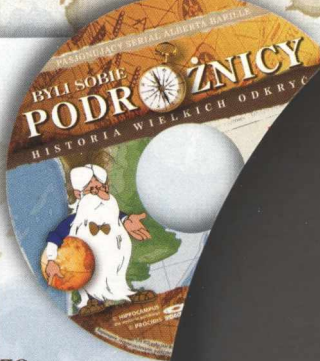

cząc z przeciwnościami natury i własnymi słabościami. Niektórzy z podbitych ziem tworzyli wielkie imperia. Inni odkrywali nowe lądy i kultury. Z

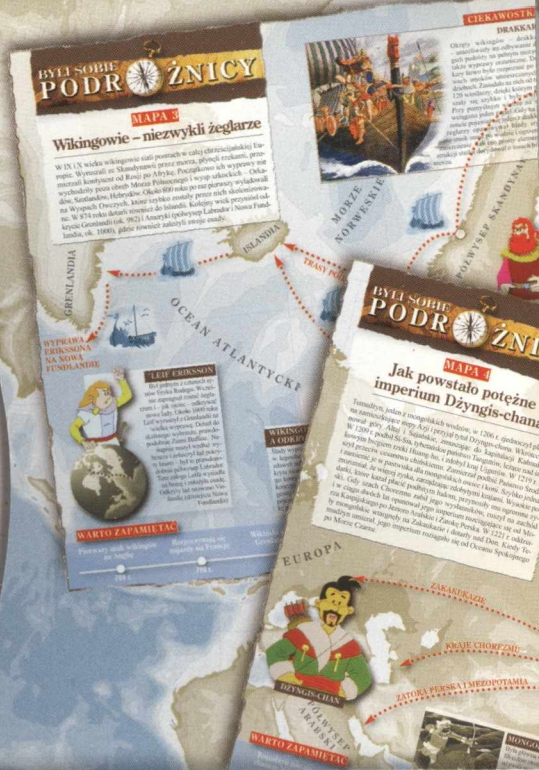
KOLEKCJA W PREZENCIE DLA CZYTELNIKÓW DZIENNIKA POLSKA THE TIMES

12 filmów

1. Pierwsi żeglarze
– władcy Morza Śródziemnego
2. Podboje Aleksandra Wielkiego
3. Wikingowie – niezwykli żeglarze
4. Jak powstało imperium Dżyngis-chana
5. Śladami Marco Polo
6. Jak powstała chińska flota
7. Vasco da Gama
– w drodze do Indii
8. Jak powstała poczta
9. Tajemnice podróży Krzysztofa Kolumba
10. Amerigo Vespucci
– odkrywca nowego świata
11. Magellan i El Cano
– pierwsza podróż dookoła świata
12. Cabeza de Vaca
– życie wśród Indian

12 map

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 1

Pierwsi żeglarze Władcy Morza Śródziemnego

Historia wielkich podróżników, odkrywców nieznanych kontynentów i kupców przywożących na statkach do Europy egzotyczne towary rozpoczyna się na Morzu Śródziemnym. Najstarsze przekazy, mówiące o trzcinowych łodziach wiosłowych, pochodzą sprzed ośmiu tysięcy lat. Egipcjanie stworzyli tu wówczas wielką flotę. Walkę o prymat na morzu wiedli też Kreteńczycy i Fenicjanie. Ci ostatni uchodzili za najlepszych żeglarzy starożytnego świata. Jako pierwsi budowali okręty z drewna cedrowego o mocniejszej konstrukcji, co pozwoliło im rozwinąć transport morski na niespotykaną dotąd skalę. Fenicianom pomogło także położenie geograficzne. Żyli na skrzyżowaniu dróg handlowych wiadących do bogatych krajów starożytności – Egiptu i Babilonii.

FENICKI OKRĘT WOJENNY

HANNON

Wstąpił się tym, że wracając z jednej ze swoich morskich wypraw, wjechał do rodzinnej Kartaginy na rydwanie ciągniętym przez sześć lwów. Żył w V w. p.n.e. Żeglował wzdłuż wybrzeży Afryki Zachodniej, według niektórych źródeł docierał do dzisiejszego Kamerunu. Stamtąd wrócił do domu z dużym ładunkiem kości słoniowej, afrykańskiej broni i egzotycznych zwierząt.

TRASY PODRÓŻY PIERWSZYCH ŻEGLARZY

KARTAGINA

Miasto, które miało być czymś więcej niż tylko placówką handlową. Fenicjanie założyli je ok. 814 r. p.n.e., chcąc umocnić swoją władzę w Afryce Północnej. Kartagina stała się jednym z miast, na których opierali potęgę swojego imperium.

EUROPA

CIEKAWOSTKA

FENICKIE OKRĘTY WOJENNE

Fenicjanie budowali jednostki o dwu rzędach wiosel. Wioslarze siedzieli pod pokładem. Wojownicy stali na nim, od strony morza byli osłonięci tarczami.

PYTEASZ Z MASSALII

Wielki podróżnik i geograf urodzony w Massalii, dzisiejsza Marsylia. W 310 r. p.n.e. wyruszył w podróż na północ. Mimo lęku, jaki niewątpliwie budziły w starożytnych żeglarzach opowieści o potworach morskich czyhających na nich za Gibraltarem, wypłynął na wody Oceanu Atlantyckiego. Żeglując wzdłuż wybrzeży dzisiejszej Hiszpanii i Francji, dotarł do Wielkiej Brytanii i Wysp Szetlandzkich. Prawdopodobnie dopłynął nawet do położonej jeszcze dalej na północ Ultima Thule, dzisiejszej Islandii.

GNOMON

Jeden z najstarszych i najprostszych przyrządów astronomicznych. Kij albo nawet gwóźdź wbity w deskę, którego cień pozwala ustalić szerokość geograficzną.

NAJSTARSZA ŁÓDZ ŚWIATA

Egipska łódź trzcinowa jest uważana za jedną z najstarszych na świecie. Zrobiona z wiązek roślin początkowo przypominała tratwę. Dopiero ok. 3500 r. p.n.e. jej dziób i rufę zagięto do góry, nadając jej właściwy dla łodzi kształt. Służyła przede wszystkim do żeglowania po Nilu.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Powstaje łódź trzcinowa z zakrzywionym dziobem

Fenicjanie zakładają Kartaginę

Łódź fenicka ma dwa rzędy wiosel

Hannon odbywa wyprawę wzdłuż wybrzeży Afryki Zachodniej

Pyteasz z Massalii odbywa podróż na północ, dopływa do Islandii

3500 r. p.n.e.

814 r. p.n.e.

VIII w. p.n.e.

V w. p.n.e.

ok. 310 r. p.n.e.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 2

Podboje Aleksandra Wielkiego

Aleksander Macedoński, zwany Wielkim, dzięki wybitnym talentom strategicznym i politycznym stał się jednym z największych wodzów i zdobywców w historii. Miał 20 lat, gdy w 336 r. p.n.e. został królem Macedonii. Dwa lata później wyruszył na podbój świata z armią liczącą zaledwie 35 tys. żołnierzy. Podporządkował sobie Azję Mniejszą, Persję i Egipt, a następnie skierował się w stronę Indii i zdobył Dolinę Indusu. Niespodziewanie zmarł w wieku 33 lat. Podboje Aleksandra przyczyniły się do rozwoju nauki i handlu. Aleksander zakładał miasta i przeprowadził reformę monetarną. Militarna ekspansja sprawiła, że kultury Wschodu i Zachodu spotkały się i mogły nawzajem zainspirować.

CIEKAWOSTKA

BUCEFAŁ

Pewnego dnia 344 r. p.n.e. ojciec Aleksandra, Filip Macedoński, postanowił kupić synowi konia. Wybrany przez niego ogier był jednak tak dziki, że nikt nie mógł go okiełznać. Filip zapytał Aleksandra, czy potrafiłby to zrobić, choć nie powiedział się do starszym od niego. Chłopiec powiedział: tak. Zobowiązał się też, że jeśli mu się nie uda, zapłaci 12 talentów kary za swoje zarozumiałstwo. Ku zdumieniu wszystkich Aleksander dosiadł i ujeździł Bucefała.

ARYSTOTELES

Wychowawcą 13-letniego Aleksandra był grecki filozof Arystoteles. To on obudził w chłopcu zainteresowanie filozofią, medycyną i naukami przyrodniczymi. Trudno bezspornie ustalić, w jakiej mierze poglądy filozoficzne Arystotelesa ukształtowały sposób myślenia Aleksandra. Nie ulega jednak wątpliwości, że właśnie dzięki niemu ten wielki wódz i strateg przez całe życie był zapalonym czytelnikiem, zwłaszcza dzieł Homera, i miał otwarty umysł.

ISSOS

Rozegrała się tu wielka bitwa wojsk Aleksandra z armią króla Persji Dariusza III. Zwycięstwo Macedończykom zapewniła brawurowa szarża jazdy prowadzona przez samego Aleksandra. Perski władca musiał salwować się ucieczką z pola bitwy, a pozbawiona wodzów armia się rozpadła. Korzystając z chaosu, Macedończycy zabili tysiące wrogów, niektóre źródła mówią, że nawet sto tysięcy, sami tracąc 302 żołnierzy.

M. KASPIJSKIE

IMPERIUM ALEKSANDRA WIELKIEGO

**BITWA Z POROSEM,
WŁADCĄ PENDZABU**
326 r. p.n.e.

BABILON

W bitwie pod Gaugamelą w 331 r. p.n.e. Aleksander ostatecznie pokonał armię perską i zajął ich zimową stolicę Babilon. Imperium perskie przestało istnieć.

WĘZEŁ GORDYJSKI

W mieście Gordion, na terenie dzisiejszej Turcji, w świątyni Zeusa znajdował się rydwan dawnego króla Frygii – Gordiosa. Na dyszlu wozu zawiązany był ogromny węzeł, którego nikt nie potrafił rozwiązać. Legenda głosiła, że panem Azji zostanie ten, komu się to uda. Aleksander postanowił udowodnić, że to on jest tym władcą. Ponieważ nie mógł węzła rozspuć, wyjął miecz i go przeciął.

TRASA MARSZU ALEKSANDRA WIELKIEGO W CZASIE OŚMIOLETNIEJ WĘDRÓWKI

WARTO ZAPAMIEĆ

Aleksander urodził się
w mieście Pella

Aleksander zostaje
królem Macedonii

Wojna z Persją.
Bitwa nad Granikiem

Bitwa
pod Issos

Powstaje miasto
Aleksandria

Wyprawa
przeciwko Indiom

Śmierć Aleksandra
w Babilonie

356 r. p.n.e.

336 r. p.n.e.

334 r. p.n.e.

333 r. p.n.e.

332 r. p.n.e.

327 r. p.n.e.

323 r. p.n.e.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 3

Wikingowie – niezwykli żeglarze

W IX i X w. wikingowie siali postrach w całym nowożytnym świecie. Wyruszyli ze Skandynawii przez morze, a następnie, płynąc w górę rzek, łupili i palili Europę. Początkowo ich wyprawy nie wychodziły poza obręb Morza Północnego i szkockich wysp – Orkadów, Szetlandów, Hebrydów. Około 800 r. wojownicy w chelmach z rogami wylądowali na Wyspach Owczych, które skolonizowali. W 874 r. dotarli do Islandii, a ok. 984 r. do Grenlandii. Amerykę, a dokładniej półwysep Labrador i Nową Fundlandię, odkryli ok. 1000 r., tam też założyli osady.

CIĘKAWOSTKA

DRAKKARY

Okrety wikingów, tzw. drakkary, umożliwiały odbywanie długich podróży morskich. Łatwo było je rozpoznać po głowach smoków umieszczonych na dziobach. Dzięki 60, a nawet 120 wiosłarzom łodzie wikingów poruszały się szybko i były bardzo zwrotne. Przy po-
myślnym wietrze na maszcie wciąga-
no żagiel, który jeszcze zwiększał ich
prędkość. Gdy na horyzoncie pojawiał
się drakkar, żeglarze z innych łodzi
opanowywały strach: oto smok sunie
wprost na nich po wodzie i ogniem sieje
zniszczenie. Ten budzący grozę element
konstrukcji i dekoracji statków wikingów nie-
raz decydował o losach morskiej bitwy.

WYPRAWA ERIKSSONA NA NOWĄ FUNDLANDIĘ

LEIF ERIKSSON

Jeden z czterech synów Eryka Rudego. Wcześniej zapragnął zostać żeglarzem i tak jak jego ojciec odkrywać nowe lądy. Ok. 1000 r. Leif wyruszył z Grenlandii na wielką wyprawę. Dotarł do skalistego wybrzeża, prawdopodobnie Ziemi Baffina, dziś wyspy należącej do Kanady. Następnie, płynąc wzdłuż wybrzeża, zobaczył ląd pokryty lasem, prawdopodobnie półwysep Labrador. Tam jego załoga założyła osadę. Odkrytą ziemię nazwano Vinlandia, dziś to Nowa Fundlandia.

WIKINGOWIE A ODKRYCIE AMERYKI

Leif Eriksson nie przypuszczał, że odkryta przez niego ziemia jest częścią nowego kontynentu, Ameryki. Pamięć o nim i o nowym lądzie odeszła razem z wikingami i ich światem. Dlatego Krzysztof Kolumb odkrywał Amerykę jeszcze raz.

ERYK RUDY

Swoją przydomek zawdzięcza kolorowi włosów. To on założył pierwsze normańskie osady na Grenlandii. Tę największą wyspę świata odkrył w 984 r. i spędził na niej trzy lata, badając wybrzeże. Następnie wrócił do Islandii, by zebrać chętnych do osiedlenia się na nowej ziemi. Z dwudziestu pięciu statków, na których koloniści wypłynęli, do celu dotarło tylko czternaście. Pozostałe zawróciły lub zaginęły na morzu. Ci, którzy dopłynęli do Grenlandii, założyli dwie osady: Osterbygd na wschodnim wybrzeżu oraz Vesterbygd na zachodnim. Eryk zamieszkał w Osterbygd, w posiadłości Brattahlíð. Do końca życia był przywódcą Grenlandczyków.

NAJAZDY

Wikingowie zapuszcza-
li się daleko w głąb
lądów. Na przełomie
X i XI w. opano-
wali północne tereny
dzisiejszej Francji.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Pierwszy atak wikingów
na Anglię

Rozpoczynają się
najazdy na Francję

Wikingi odkryli
Grenlandię i zakładają tam kolonie

Statki wikingów żeglują
po wodach Nowej Fundlandii

Leif Eriksson, syn Eryka Rudego,
bada wybrzeże Ameryki Północnej

789 r.

798 r.

984 r.

986 r.

1000 r.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 4

Jak powstało potężne imperium Dżyngis-chana

Temudżyn, jeden z mongolskich wodzów, w 1206 r. zjednoczył plemiona zamieszkujące stepy Azji i przyjął tytuł Dżyngis-chana. Wkrótce opanował góry Altaj i Sajańskie, zmuszając do kapitulacji Kałmuków. W 1209 r. podbił Si-Sia, tybetańskie państwo Tangutów, leżące nad środkowym biegiem rzeki Huang-ho, i zdobył kraj Ujgurów. W 1219 r. ruszył przeciw cesarstwu chińskiemu. Zamierzał podbić Państwo Środka i zamienić je w pastwiska dla mongolskich owiec i koni. Szybko jednak zrozumiał, że więcej zyska, zarządzając zdobytymi krajami. Wysokie podatki, które kazał płacić podbitym ludom, przynosiły mu ogromne zyski. Gdy szach Chorezmu zabił jego wysłanników, ruszył na zachód i w ciągu dwóch lat opanował jego imperium rozciągające się od Morza Kaspijskiego po Jezioro Aralskie i Zatokę Perską. W 1221 r. oddziały mongolskie wtargnęły na Zakaukazie i dotarły nad Don. Kiedy Temudżyn umierał, jego imperium rozciągało się od Oceanu Spokojnego po Morze Czarne.

CIEKAWOSTKA

DŽYNGIS-CHAN

Temudżyn, przyszły twórca imperium mongolskiego i Wielkiej Ordy, otrzymał imię po tatarskim wodzu, który był jeńcem jego ojca. W ten sposób rodzic przyszłego Dżyngis-chana chciał uczcić zwycięstwo nad wrogiem. Niektórzy próbowali przypisać imieniu Temudżyn szczególne, magiczne znaczenie. Najprawdopodobniej jednak pochodziło ono od mongolskiego słowa, którym określano żelazo. Według legendy twórca potęgi Mongołów urodził się ze śladem krwi na dłoni, co miało zapowiadać przyszłe podboje Dżyngis-chana.

JURTY

Mongołowie mieszkali w jurtach, namiotach ze skóry lub sukna, pokrytych z wierzchu ozdobną tkaniną. Na szczycie miały otwór, przez który wydobywał się dym z palenisk. Jurty stawiano tak, by ich wejście zwrócone było na południe. Wynikało to z magicznej roli, jaką przypisywano tam słońcu.

AZJA

EUROPA

ZAKAUKAZIE

KRAJE CHOREZMU

CHANAT MONGOLII

ZATOKA PERSKA I MEZOPOTAMIA

CHINY

DŽYNGIS-CHAN

PÓŁWYSEP ARABSKI

MONGOLSKA JAZDA

Była główną siłą armii Dżyngis-chana. Jeźdźcy potrafili celnie strzelać nawet w pełnym galopie. Ponieważ używali nowego typu luków, tzw. refleksyjnych, ich strzały leciały na znaczną odległość i mogły przebić zbroje przeciwników. O militarnym sukcesie ordy często decydowały konie Mongołów, które były zdolne przemierzyć wiele kilometrów bez postoju.

PODZIAŁ IMPERIU

Przed śmiercią Dżyngis-chana podzielił swoje imperium między trzech synów i wnuka. Ugedej otrzymał tytuł wielkiego chana Mongolii i północne Chiny. Czagataj – ziemie położone w środkowej Azji. Władcą wschodniej Persji i północnych Indii został najmłodszy Tołuj, a wnuk Batu-chan otrzymał zachodnią Syberię.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Temudżyn zostaje chanem Mongołów

Podbija plemiona tatarskie

Atakuje chińskie cesarstwo Jin

Zburzenie Samarkandy

Temudżyn opanowuje Persję i Arabię

Bitwa nad Kałką

Dżyngis-CHAN umiera podczas oblężenia tanguckiej stolicy

1182 r.

1202 r.

1219 r.

1220 r.

1218-1223 r.

1223 r.

1227 r.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 5

Śladami Marco Polo

Ciekawość świata, nadzieja na zdobycie bogactwa czy religijny zapał? Jakie motywy kierowały średniowiecznymi podróżnikami, gdy opuszczali rodzinne strony i ruszali w nieznaną? W drugiej połowie XIII w. pochodzący z Wenecji Marco Polo odbył podróż na Daleki Wschód. Zrelejonował ją potem w słynnym dziele „Opisanie świata”. Niecałe 40 lat później swoją pierwszą wyprawę rozpoczął bohater tej opowieści Ibrahīm Ibn Battuta, muzułmański geograf i znawca prawa. Początkowo kierowały nim pobudki religijne. Chciał dotrzeć do Mekki, świętego dla Arabów miasta. Okazało się jednak, że religijny zapał to nie wszystko. Ibrahīm, nazwany przez potomnych podróżnikiem epoki, zapragnął poznawać nieznaną ludź i ich obyczaje.

MARCO POLO

Ibn Battuta niejednokrotnie podążał w swych podróżach śladami weneckiego kupca Marco Polo, który w 1266 r. dotarł do Chin. Po kilku latach powrócił stamtąd jako wysłannik przyszłego cesarza Kubilaj-chana, wówczas wodza Mongołów. W liście, który Marco miał przekazać papieżowi, była prośba o przesłanie na dwór Kubilaj-chana wykształconych ludzi, aby nauczali Mongołów o świecie Zachodu. W kolejną podróż Marco Polo wyruszył w 1271 r. już jako wysłannik papieża. Kubilaj-chan uczynił go wówczas nadwornym doradcą, a wkrótce potem kolejny raz emisariuszem. W czasie 17-letniej służby na dworze cesarza Chin Marco Polo zwiedził ten kraj i poznał chińską cywilizację.

CIEKAWOSTKA

Il a bien et mal tenu son cheval qui l'ont tant détreint. Il est si et si fat et si malade, qu'il n'a plus de force pour aller plus loin. Il a bien et mal tenu son cheval qui l'ont tant détreint. Il est si et si fat et si malade, qu'il n'a plus de force pour aller plus loin.

JEDWABNY SZLAK

Droga handlowa łącząca Chiny z Europą i Bliskim Wschodem. Jedwabny Szlak liczył ok. 12 tys. km i wiodł od Xi'an, dawnej stolicy Chin, wzdłuż północnego skraj pustyni Takla Makan, przez Samarkandę, Bucharę i Taszkient do Morza Kaspijskiego i dalej przez Turcję do Morza Czarnego. Był najważniejszym szlakiem handlowym od II w. p.n.e. do VIII w. n.e., kiedy podróżowanie nim stało się zbyt niebezpieczne.

IBN BATTUTA

Pierwszą podróż, a właściwie pielgrzymkę do Mekki, rozpoczął w 1325 r. Po drodze do świętego miasta zwiedził Egipt, Syrię i Arabię. Później gnany chęcią poznania świata udał się do Zanzibaru we wschodniej Afryce, Persji, a stamtąd przez Azję Mniejszą nad Morze Czarne. Szlak kolejnej wyprawy Ibn Battuty prowadził przez stepy południowej Rosji, dolinę Wołgi do dzisiejszej Bułgarii. Odwiedził także Bucharę, Samarkandę, Kabul. W Delhi przez pewien czas był nawet sędzią. Rok przebywał na Malediwach, bez powodzenia usiłując zostać sułtanem. Gdy mu się nie udało, ruszył do Chin.

OPIS PODRÓŻY

Wędrowki Ibn Battuty trwały 30 lat. W tym czasie przemierzył 120 tys. km, co przed powstaniem kolei żelaznej było prawdziwym wyczynem. Podróżował pieszo, na osła, na wielbłądzie, konno oraz wozami i okrętami. Nieznane kraje i swoje przygody opisał w książce „Osobliwości miast i dziwy podróży 1325–1354”.

JERUZOLIMA

ALEKSANDRIA

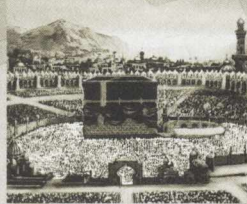
KAIR

PODRÓŻ IBN BATTUTY

MEKKA

Według wyznawców islamu w tym mieście w 571 r. urodził się prorok Mahomet. Powstało tu także 90 pierwszych rozdziałów Koranu, świętej księgi islamu, zwanych surami mekańskimi. Do dziś Mekka to najważniejsze miasto muzułmanów. Stojący tam Wielki Meczet, cel ich pielgrzymek, otwarty jest tylko dla wyznawców tej religii.

WARTO ZAPAMIEĆ

Pierwsza wyprawa Marco Polo do Chin

Ibn Battuta rusza do Mekki

Podróż Ibn Battuty na Daleki Wschód

Ibn Battuta opisuje swoje podróże

Ibn Battuta umiera w Fezie

1255 r.

1325 r.

1326 r.

1355 r.

1377 r.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 6

Jak powstała chińska flota

Admirał Czeng Ho, żeglarz, odkrywca i zaufany człowiek cesarza Jung Lo, uchodzi za twórcę chińskiej armady. Bohaterem narodowym w oczach rodaków uczyniła Czenga Ho już pierwsza wyprawa w 1405 r. Dotarł wówczas do Kalikatu, miasta na Półwyspie Indyjskim. Podczas kolejnych eskapad admirał dopłynął do Zatoki Perskiej oraz Mozambiku. Wszędzie tam, gdzie cumowały jego statki, zakładał faktorie i składy towarów. W 1424 r. zmarł protektor admirała, cesarz Jung Lo. Jego syn i następca Zhu Gaozhi odwołał dalsze wyprawy floty, a Czenga Ho mianował nadzorcą portu w Nankinie. Admirał wyruszył w kolejną, siódmą wyprawę dopiero w 1431 r. Jego flota liczyła wówczas 300 statków z 27 tys. ludzi na pokładach. Dotarła do Malakki i Syjamu.

BOACHUANY – DUMA FLOTY CHIŃSKIEJ

Czeng Ho chciał zbudować największą flotę na świecie. Dzięki wysiłkom konstruktorów powstały wówczas 62 ogromne statki. Ich długość wynosiła 120 m, a szerokość 50 m. Każdy miał po dziewięć masztów i pokład o wymiarach boiska piłkarskiego. Nikt wtedy nie budował takich okrętów. „Santa Maria” Krzysztofa

Kolumba, która powstała prawie sto lat później, miała tylko 36 m długości. Nic więc dziwnego, że chińskim okrętom dano nazwę boachuany, czyli bezcenne.

NANKIN

Za czasów cesarstwa miasto Nankin było głównym portem Chin. Stąd flota Czenga Ho wyruszała na wszystkie wyprawy. Sławne były też tamtejsze stocznie. Zarówno pod względem rozmiarów, jak i technologii przewyższały istniejące wówczas w Europie.

WYPRAWA CZENGA HO NA TERENY DZISIEJSZEJ SOMALII I KENII

FLOTA CZENGA HO

W okresie swojego rozkwitu armada Czenga Ho liczyła 1681 statków. Były między nimi okręty wojenne ze wzmocnionymi dziobami, statki z prochem służącym do zatapiania okrętów wroga, a także jednostki przystosowane do przewożenia ładunków, tzw. okręty na skarby. Te ostatnie miały po dziewięć masztów, a ich załoga liczyła 600 ludzi. W skład floty wchodziły także małe, ale bardzo zwrotne dżonki.

SUCHY DOK

XV-wiecznym inżynierom z czasów Czenga Ho zawdzięczamy tę hydrotechniczną konstrukcję służącą do budowy i remontu statków. Suchy dok to wąski basen portowy ze szczelnymi wrotami oraz urządzeniami służącymi do wypompowania z jego wnętrza wody. Umożliwia budowę kadłuba statku, przegląd, naprawę i remont. W Europie pierwszy raz zastosowano go dopiero pod koniec XV w., czyli sto lat później.

DŻONKI

Dżonki chińskie to jedne z najstarszych statków. Te płaskodenne łodzie miały niemal współczesne wyposażenie: grodzie wewnętrzne, udoskonalony ster, kompas i płaskie żagle rejoye z uszytymi listwami. Liczyły do 60 m długości i miały nośność do 600 t. Były wyjątkowo szybkie i zwrotne, brały udział w bitwach z piratami, które flota Czenga Ho prowadziła niemal cały czas.

WALKI Z PIRATAMI 1407–1408 r.

WARTO ZAPAMIEĆ

Pierwsza wyprawa
Czenga Ho

Czeng Ho dociera
do Sumatry

Śmierć cesarza
Junga Lo

Kolejna wyprawa dociera
do wschodnich wybrzeży Afryki

Ostatnia wyprawa Czenga Ho
do Malakki i Syjamu

1405 r.

1407 r.

1424 r.

1421–1422 r.

1431 r.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 7

Vasco da Gama w drodze do Indii

U schyłku średniowiecza cenne jak złoto i coraz bardziej poszukiwane na europejskich dworach były wschodnie przyprawy: pieprz, cynamon, wanilia. Ten, kto przywiózł je do Europy, stawał się bogatym człowiekiem. Stanowiło to dużą pokusę dla podróżników, w których nowa epoka, odrodzenie, rozbudziła ciekawość świata. W krajach z tradycjami żeglarskimi: Portugalii, Hiszpanii i we Włoszech było wielu śmiazków, którzy nie bali się sprawdzić, czy istniejące mapy mówią prawdę o otaczającym ich świecie. Dalekomorskie wyprawy stały się też bezpieczniejsze dzięki rozwojowi techniki żeglarskiej, wtedy m.in. wynaleziono busolę, urządzenie ułatwiające nawigację, wskazujące biegun magnetyczny. Nic nie stało więc na przeszkodzie, aby wyruszyć na poszukiwanie morskiej drogi do Indii.

TRASA

Vasco da Gama ruszył do Indii wzdłuż zachodniego wybrzeża Afryki. Ta część trasy była znana, a mimo to podróż okazała się trudna z powodu sztormów. Dopłynął jednak do Przylądka Dobrej Nadziei, najdalej na południe wysuniętego skrawka Afryki i ruszył dalej na wody nieznane Europejczykom, wzdłuż wschodniego wybrzeża Czarnego Łądu, wprost na ocean. Do południowo-zachodnich Indii dotarł w 1498 r.

VASCO DA GAMA

Był pierwszym Europejczykiem, który dotarł do Indii drogą morską. Król Portugalii Manuel I w 1497 r. wybrał go na dowódcę wyprawy, której celem było to właśnie zadanie. Vasco da Gama, wówczas kapitan marynarki, wypłynął z Portugalii czterema okrętami ze 170 ludźmi na pokładzie. Wśród nich było wielu skazańców, dla których zaokrętowanie stanowiło często jedyną szansę na uniknięcie stryczka. Skazańcy byli też najtańszą siłą roboczą i choć często wszczynali bunt, Vasco da Gama był człowiekiem na tyle okrutnym, że potrafił szybko wprowadzić dyscyplinę na okręcie. Po dopłynięciu do Indii Vasco da Gama założył pierwsze portugalskie faktorie handlowe. Pod koniec sierpnia 1499 r. jego okręty załadowane przyprawami korzennymi, jedwabiem, sukniem i bawełną wróciły szczęśliwie do Portugalii.

CIEKAWOSTKA

MALINDI

W marcu 1498 r. Vasco da Gama zatrzymał się w Malindi. Za jego czasów było to bogate miasto nad Oceanem Indyjskim, dziś należy do Kenii. Przypływały tu statki z przyprawami z Indii i handlowe okręty z Chin. Miasto opawali arabscy kupcy, którzy bogacili się na handlu przyprawami korzennymi. Wznoszone przez nich okazałe kamienne domy, z dziedzińcami pośrodku, przetrwały wiele wieków, świadcząc o bogactwie miasta i jego mieszkańców.

PRZYLĄDEK DOBREJ NADZIEI

KALIKAT

Relacja jednego z uczestników wyprawy mówiąca o dotarciu do brzegów Indii: „Zarzuciliśmy kotwice niedaleko wybrzeża, w odległości mniej więcej półtora leguas od łądu (9 km). Gdy tak staliśmy zakotwiczeni, z łądu przybyły do nas cztery barki, ażeby dowiedzieć się, kim jesteśmy. Tubylcy wymienili nazwę Kalikat i wskazali nam kierunek”.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Vasco da Gama zostaje dowódcą wyprawy do Indii

Vasco da Gama rusza z portu w Belem

Okręty da Gamy mijają Przylądek Dobrej Nadziei

Wyprawa dociera do Malindi

Vasco da Gama dopływa do Kalikatu w Indiach

styczeń 1497 r.

lipiec 1497 r.

grudzień 1498 r.

marzec 1498 r.

maj 1498 r.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 8

Jak wynaleziono pocztę

W czasach internetu i telefonów komórkowych trudno wyobrazić sobie, jak żyło się bez tych wynalazków. Zanim powstała poczta, przekazywaniem wiadomości zajmowali się posłańcy, początkowo piesi, a potem konni. Byli znani już w starożytnym Egipcie. Rzymianie dbali o drogi i stacje wymiany koni, bo wiedzieli, że przepływ informacji jest warunkiem sprawnego rządzenia tak wielkim krajem. Ich posłańcy przewozili nie tylko listy, ale także przesyłki. Służyły do tego specjalne wozy. Wyraz „poczta” pochodzi z łaciny i określa miejsce, w którym kurierzy zmieniali konie. W Polsce pierwsi płatni posłańcy pojawili się za czasów Bolesława Chrobrego.

KAROL V

Szczyt potęgi Habsburgów przypada na pierwszą połowę XVI w., czyli czasy rządów Karola V, króla Hiszpanii, cesarza Rzymu i Niemiec. Wówczas powstało hiszpańskie imperium kolonialne. Konkwistador Hernán Cortés podbił państwo Azteków w Ameryce Środkowej, a Francisco Pizarro imperium Inków w Andach.

GŁÓWNE TRASY KURIERSKIE TAXISÓW

GRA PLANSZOWA

W Austrii popularna jest gra planszowa „Thurn und Taxis”, której uczestnicy zakładają urzędy pocztowe w Europie i tworzą połączenia kurierskie między miastami. Wygrywa ten, kto ma ich najwięcej i najszybciej przekazuje informacje z jednego kraju do drugiego.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Franz von Taxis przewozi list cesarza Maksymiliana do Brukseli

Narodziny Karola V

Król Francji, Filip Piękny, mianuje Taxisa szefem sojej poczty

Franz von Taxis organizuje pocztę w Niderlandach

Załączki poczty polskiej

1490 r.

1500 r.

1500 r.

1504 r.

1558 r.

CIEKAWOSTKA

POCZTOWA RODZINA

Historia poczty sięga 1490 r. To właśnie wtedy włoski kurier Franz von Taxis na rozkaz cesarza Maksymiliana I zajął się przewożeniem listów pomiędzy rezydencjami monarchy w Innsbrucku i Brukseli. Ponieważ okazał się niezwykle skuteczny, w 1517 r. jego rodzina otrzymała przywilej przewożenia korespondencji wszystkich obywateli. Wkrótce dzięki staraniom Taxisów powstał pierwszy system pocztowy o zasięgu międzynarodowym, dostępny dla każdego. Przez lata rodziny Taxisów i skoliąganych z nimi Thurnów zajmowały się przewozem korespondencji. Od ich nazwiska pochodzą takie słowa jak taxi – taksówka, oraz taksa – opłata.

TRĄBKA POCZTOWA

Jedną z wielu innowacji wprowadzonych przez włoską rodzinę Taxisów, twórców poczty, była trąbka kurierska. Zbliżając się do stacji pocztowej, kurier dął w nią, dzięki czemu jego zmiennik mógł z awansu przygotować się do przejęcia przesyłki i szybciej wyruszyć w drogę. Do dziś trąbka jest symbolem urzędów pocztowych w wielu krajach, także w Polsce.

EUROPA

MAKSYMILIAN I HABSBUROG (1459-1519)

Dzięki odpowiednim mariażom i dziedziczeniu ten właśnie cesarz zapewnił Habsburgom władzę w Niderlandach, Burgundii, we Włoszech i w Hiszpanii. Jemu dynastia, której korzenie sięgają XIII w., zawdzięcza powrót na trony Czech i Węgier. Maksymilian skutecznie rywalizował o nie z Jagiellonami. Właśnie w czasach panowania cesarza Maksymiliana I Habsburga pochodzi maksyma: „Bella gerant alii, tu felix Austria nibe”, co znaczy: „Niech inni prowadzą wojny, ty, szczęśliwa Austria, zawieraj związki małżeńskie”.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 9

Tajemnice podróży Krzysztofa Kolumba

Krzysztof Kolumb, dowódca karaweli „Santa Maria”, czy bracia Pinzonowie, kapitanowie dwóch pozostałych okrętów? Komu zawdzięczamy pomyślny przebieg wyprawy, która zakończyła się odkryciem Ameryki? Historycy do dziś toczą o to spory. Najbardziej doświadczonym żeglarzem był Martin Pinzon, dowódca „Pinty”. Wyprawą dowodził jednak Krzysztof Kolumb. On też marzył o odkryciu drogi morskiej do Indii. A ponieważ wierzył, że Ziemia jest okrągła, popłynął na zachód. Nie przyszło mu jednak do głowy, że po drodze do Indii natopka nowy kontynent.

AMERYKA
PÓŁNOCNA

LA NAVIDAD

W grudniu 1493 r. wskutek błędu sternika „Santa Maria”, największy z okrętów biorących udział w wyprawie, rozbił się trafiając na przybrzeżną mieliznę. Kolumb pozostawił na brzegu Haiti 39 rozbitków. Byli wśród nich marynarze, ale też cieśle i inni rzemieślnicy, którzy razem z nim wyruszyli w podróż. Tak powstał drewniany fort, pierwsza kolonia w Ameryce. Rozbitkom z „Santa Maria” w budowaniu osady pomagali przyjaźnie nastawieni Indianie Taino.

AMERYKA
PÓŁDNIOWA

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Z Palos wypływają „Santa Maria”,
„Ninia” i „Pinta”

Odkrycie
Kuby

Druża wyprawa
wypływa z Kadyksu

Odkrycie Małych Antyli, Wysp
Dziewiczych i Puerto Rico

Trzecia
wyprawa Kolumba

Odkrycie
Ameryki Południowej

Czwarta
wyprawa

3 sierpnia 1492 r.

28 października 1492 r.

25 września 1493 r.

listopad 1493 r.

30 maja 1498 r.

15 sierpnia 1498 r.

1502 r.

CIEKAWOSTKA

KARAWELA

Klasyczne karawele budowano w nadmorskich miastach Portugalii, Kastylii i portach Andaluzji. Charakteryzowały się one znacznie większą wypornością, miały żagle rejowe, które rozciągano na poprzecznych belkach – rejach. Żagle te pozwalały płynąć ostrzej do wiatru, co znacznie ułatwiało żeglugę przy sprzyjających wiatrach. Żagle rejowe znane były od dawna, ale dopiero w XV w. zaczęto ich używać do dalekich oceanicznych rejsów. Oprócz tych dodatkowych żagli karawele otrzymały jeszcze dodatkowe żagle skośne – lizle (w dzienniku Kolumba nazywa się je bobetas).

OCEAN ATLANTYCKI

LIZBONA

AZORY

POCZĄTEK WYPRAWY

W piątek 3 sierpnia 1492 r. przy silnym północnym wietrze trzy statki pod dowództwem Krzysztofa Kolumba wypłynęły z Palos, portu w hiszpańskiej Andaluzji. Obrwały kurs na południe, by na wysokości Wysp Kanaryjskich skierować się na zachód. Wybrano dobry kurs. Z Hiszpanii do Nowego Świata to najlepsza droga.

WYSPY KANARYJSKIE

NAWIGACJA

W epoce Krzysztofa Kolumba położenie statku wyznaczano tylko w przybliżeniu. Znany był już kompas, jednak nikt nie przypuszczał, że igła tego urządzenia wskazuje biegun magnetyczny Ziemi, a nie geograficzny. Dla podróżników i odkrywców miało to poważne konsekwencje. W drodze powrotnej do Hiszpanii Krzysztof Kolumb i jego piloci, ustalając, gdzie są, pomylili się o ok. 900 km.

ODKRYCIE NOWEGO ŁĄDU

12 października 1492 r. marynarz w bocianim gnieździe dojrzał w świetle księżyca małą wyspkę. Dziś należy ona do Bahamów. Odkrywcę nazwali ją San Salvador. Jednak ani tam, ani na wyspach, do których dotarli później: Kuby i Haiti, nie natrafili na bajeczne bogactwa Orientu.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 10

Amerigo Vespucci odkrywca nowego świata

Uwielbiał podróże, był świetnym matematykiem, z zamiłowaniem kopiował mapy i marzył o wielkich wyprawach. Podążając śladem Kolumba z Hiszpanii na zachód, miał dotrzeć do Azji. Jednak łódź, który ujrzał, w żadnym wypadku nie przypominał Indii ani żadnego innego ze znanych wówczas odkrywców. Nazwał go Nowym Światem. Skąd więc Ameryka? Swoją nazwę zawdzięcza niemieckiemu drukarzowi Martinowi Waldseemüllerowi, miłośnikowi listów Amerigo Vespucciego. Kiedy Martin Waldseemüller wydawał mapę świata, na cześć włoskiego podróżnika nowy ląd nazwał jego imieniem.

CIEKAWOSTKA

AMERIGO VESPUCCI

Urodził się 9 marca 1454 r. we Florencji. Po odebraniu dobrego wykształcenia został kupcem, a następnie agentem domu bankowego należącego do rodziny Medyceuszów. W 1492 r. trafił do Sewilli, w Hiszpanii, która w owych czasach była ważnym ośrodkiem handlu. Zajmował się tam m.in. zaopatrzeniem drugiej i trzeciej wyprawy Kolumba. W swoich listach twierdził, że został wybrany przez króla Hiszpanii Manuela I. by w latach 1497–1504 odbyć cztery wyprawy odkrywcze. Kiedy w sierpniu 1499 r. dotarł nad jezioro Maracaibo, zobaczył Indian żyjących w chatkach zbudowanych na palach wbitych w wodę. Nazwał to miejsce Małą Wenecją – Venezuelą. Najprawdopodobniej podczas pierwszej z wypraw ujrzał brzegi nieznanego mu kontynentu – Ameryki. Amerigo Vespucci zmarł 22 lutego 1512 r. w Sewilli.

OCEAN ATLANTYCKI

WYPRAWY AMERIGO VESPUCCIEGO

PODRÓŻE DO INDII

Dzięki licznym wyprawom do Indii i po bogactwa Orientu europejscy żeglarze, niezbyt wprawni w czytaniu map, często błądzili i przypadkiem odkrywali nowe ziemie. Przemierzali w ciągu dwóch stuleci wszystkie oceany, odkrywając, poza Australią i Antarktydą, większość lądów. Po raz pierwszy w dziejach ludzkości kulę ziemską opłótła sieć szlaków handlowych łączących kontynenty.

AFRYKA

ASTROLABIUM

Przyrząd nawigacyjny umożliwiający wyznaczenie położenia katowego gwiazd. Na ich podstawie żeglarz potrafił określić pozycję statku i wyznaczyć kurs. Przyrząd można było ustawić tak, żeby wskazywał pozycje ciał niebieskich o dowolnej porze dnia i roku. Astrolabium z pewnością posługiwał się w swoich podróżach Amerigo Vespucci.

RELACJE Z PODRÓŻY

W latach 1499–1500 Vespucci uczestniczył w ekspedycji Alonso de Ojedy i Juana de la Cosy. Wtedy samodzielnie dotarł do Amazonki, zbadał wybrzeże Brazylii, dopłynął do ujścia rzeki Orinoko i zawrócił do Kadyksu. W latach 1501–1502 na portugalskim okręcie opłynął brzegi Brazylii.

AMERYKA
POŁUDNIOWA

WENEZUELA

AMAZONKA

BRAZYLIA

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Urodził się
Amerigo Vespucci

Pierwsza wyprawa Kolumba
do Indii trasą na zachód

Vespucci uczestniczy w wyprawie Pinzona
i odkrywa ujście Amazonki

Vespucci bada
wybrzeża Brazylii

Vespucci umiera
w Sewilli

9 marca 1454 r.

1493 r.

1499 r.

1501 – 1502 r.

1512 r.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 11

Ferdynand Magellan pierwsza podróż dookoła świata

20 września 1519 r. z portu San Lucar wypłynęła flotylla składająca się z pięciu statków. Dowodził nią Ferdynand Magellan. Ta wyprawa miała przyćmić dokonania Krzysztofa Kolumba i Vasco da Gamy. Sam Magellan z niej nie powrócił. Zginął w walkach z tubylcami na Filipinach. Jednak jego flotylla po raz pierwszy w historii opłynęła świat dookoła. Koszty wyprawy były ogromne. 6 września 1522 r. z pięciu statków do San Lucar dopłynął tylko jeden, a z 265 marynarzy do domu powróciło tylko 18. W San Lucar świętowano wówczas niedzielę. Tymczasem kalendarze marynarzy wskazywały sobotę. I to stało się dowodem na kulistość Ziemi. W ciągu trzech lat żeglarze Magellana przeplnęli 69 tys. km, zmieniając wyobrażenie na temat naszego globu.

FERDYNAND MAGELLAN

Wielki żeglarz portugalski w służbie hiszpańskiej, odkrywca i podróżnik. Przyszedł na świat na kamienistej farmie w Sabrosa w północnej Portugalii wiosną 1480 r. Gdy miał 20 lat, po raz pierwszy wypłynął w morze. 20 września 1519 r. wyruszył z Portugalii drogą zachodnią przez Ocean Atlantycki do Wypł Korzennych w Archipelagu Malajskim. Jego zamiarem było odkrycie południowego krańca Ameryki, opłynięcie go i dotarcie tą drogą do Indii. Ale jego przeznaczeniem było opłynięcie całej kuli ziemskiej. To on nazwał ocean, który przemierzał, spokojnym. Podczas jego podróży nie wiały silne wiatry. Zginął 27 kwietnia 1521 r., zabity przez mieszkańców Archipelagu Filipińskiego.

CIEKAWOSTKA

EUROPA

AZJA

WYPRAWA MAGELLANA

WZDŁUŻ AMERYKI POŁUDNIOWEJ

Statki Magellana żeglowały wzdłuż wschodniego wybrzeża Ameryki Południowej: od Brazylii aż do Patagonii. Wówczas to odkryto nieznaną dotąd zatoki: Bahía Blanca, San Matías, San Jorge, San Julián i Bahía Grande. Zatoka San Julián u wybrzeży Patagonii posłużyła Hiszpanom za schronienie podczas srogiej zimy w 1520 r.

CIEŚNINA MAGELLANA

Cieśnina między Ameryką Południową, Wyspami Królowej Adelajdy i Riesco a wyspami Ziemi Ognistej. Łączy Ocean Atlantycki z Oceanem Spokojnym. Na cześć Ferdynanda Magellana, który odkrył ją podczas swojej podróży dookoła świata w 1520 r., nazwano ją jego imieniem.

ŚMIERĆ MAGELLANA

Relacja Antonia Pigafetty: „Kiedy dotarliśmy do brzegu, miejscowi uformowali się w trzy oddziały w liczbie ponad 1,5 tys. ludzi. Gdy nas zobaczyli, zaatakowali. Tubylec cisnął bambusową włócznią w twarz kapitana, ale ten zabił go natychmiast swoją piką. Ta utknęła w jego ciele. Próbując ją wyciągnąć, kapitan zdołał to uczynić jedynie do połowy, gdyż został ranny w rękę. Kiedy tubylcy to zobaczyli, rzucili się na niego. Kapitan upadł na twarz, a oni zabili nasze światło, nasze pocieszenie i naszego prawdziwego przewodnika”.

WARTO WIEDZIEĆ

Wyprawa Magellana jako pierwsza przepłynęła cieśninę łączącą Atlantyk i Pacyfik. Jej członkowie byli pierwszymi Europejczykami, którzy na odkrytych przez siebie ziemiach spotkali nieznaną wcześniej faunę. Wielbłąd bez garbu to najpewniej lama, guanaco, wikunia lub alpaka. Czarna gęś, którą trzeba było obdzierać ze skóry, a nie skubać, to prawdopodobnie pingwin. Żeglarze odkryli też dwie z najbliższych Ziemi galaktyk, które zobaczyć można tylko na półkuli południowej. Na cześć wielkiego podróżnika nazwano je Obłokami Magellana.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

PODRÓŻ PRZEZ OCEAN SPOKOJNY

Król Hiszpanii mianuje
Magellana dowódcą swej floty

Magellan wyrusza
na wyprawę

Flota Magellana dociera
do wybrzeży Ameryki Południowej

Magellan przekracza równik
na Oceanie Spokojnym

Śmierć
Magellana

1518 r.

1519 r.

grudzień 1519

13 lutego 1521 r.

27 kwietnia 1521 r.

BYLI SOBIE PODRÓŻNICY

MAPA 12

Cabeza de Vaca życie wśród Indian

Hiszpanie i Portugalczycy w XVI w. podzielili między siebie Amerykę Środkową i Południową. Brazylia została kolonią portugalską. Pozostałe tereny przypadły Hiszpanii, która podbiła także część Karaibów. Osiedlili się tam, uprawiali rolę, hodowali zwierzęta. Nie znaleźli jednak takich bogactw, jakich się spodziewali. Rozpoczęli więc eskapady w głąb Ameryki. W jednej z nich brał udział Cabeza de Vaca, konkwistador pochodzący ze szlacheckiej rodziny, jeden z czterech uczestników wyprawy dowodzonej przez Panfilo de Narvaeza na tereny dzisiejszych Kuby i Florydy, który przeżył trudy ekspedycji.

AMERYKA PÓŁNOCNA

WÓDZ WYPRAWY

Panfilo de Narvaez, dowódca wyprawy, wysłannik Karola V. Brał udział w podboju Kuby, a w kwietniu 1527 r. zorganizował wielką wyprawę na Florydę, w której wzięło udział ok. 300 ludzi. Konkwestadorzy wylądowali na Florydzie w kwietniu 1528 r. De Narvaez ogłosił te ziemie domeną hiszpańską. Wkrótce jednak rozpoczęły się kłopoty. Koloniści wdali się w wojnę z lokalnymi szczepami indiańskimi. W walkach zginęło wielu Hiszpanów. Ponieważ statki odplynęły do Meksyku, ratowali się, uciekając na tratwach. Podczas burzy zostali zdziesiątkowani. Zginął też sam Panfilo de Narvaez.

WĘDRÓWKA CABEZY DE VACA I JEGO TOWARZYSZY

MEKSYK

ZATOKA MEKSYKAŃSKA

CABEZA SZAMANEM

Grupa konkwistadorów spędziła zimę wśród gościnnych Indian, zamieszkujących Florydę. Nic nie zakłócało ich koegzystencji, dopóki w wiosce nie wybuchła zaraza. Zapewne była to cholera, która wkrótce zdziesiątkowała Indian i zabiła większość Hiszpanów. Indianie uznali gości za czarowników, którzy sprowadzili nieszczęście na plemię. Nie chcieli jednak ich zabić. Zażądali natomiast, by uleczyli chorych. I tak Cabeza de Vaca i jego trzej ocaleni towarzysze zostali szamanami.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Cortés ląduje
u wybrzeży Meksyku

Hiszpanie opanowują
Tenochtitlan

Wyprawa Narvaeza
przybija do Florydy

Wyprawę przeżyli tylko Cabeza de Vaca, Estevanico,
Carranza i Alonso Castillo Maldonado

1519 r.

13 sierpnia 1521 r.

1528 r.

ok. 1530 r.

CIEKAWOSTKA

FERDYNAND CORTÉS

W 1519 r. Cortés wylądował na wybrzeżu Meksyku, w miejscu gdzie dziś leży miasto Veracruz. Po kilku miesiącach zawarł przymierze z lokalnymi plemionami Indian Tlaxcala i na ich czele ruszył na podbój imperium Azteków. Działając w sposób brawurowy i wykorzystując przeświadczenie Azteków, że jest wcieleniem boga Quetzalcoatl, 8 listopada 1519 bez walki zajął stolicę Tenochtitlan i uwięził króla Azteków Montezumę II. Po śmierci Montezumy II pod koniec czerwca 1520 r. oddziały Cortésa zostały wyparte z miasta wskutek buntu Azteków. W ciągu kilku miesięcy armia Cortésa opanowała tereny wokół Tenochtitlan i 13 sierpnia 1521 r. Hiszpanie opanowali samo Tenochtitlan.

CABEZA DE VACA

Urodził się w 1490 r. w Andaluzji. Jego nazwisko dosłownie oznacza po hiszpańsku krowi łeb. Przyszły konkwistador zawdzięcza je jednemu ze swoich przodków, ubogiemu pasterzowi, który w 1212 r. przyczył się do wygrania bitwy pod Las Navas de Tolosa, którą wojska króla Hiszpanii toczyły z Maurami. Przodek Cabeza de Vaca pomógł armii królewskiej przedostać się przez góry, oznaczając ukrytą ścieżkę za pomocą krowiej czaszki. W nagrodę otrzymał tytuł szlachecki i nazwisko Cabeza de Vaca.

